

- Veidas.lt - <http://www.veidas.lt> -

Lietuvoje parduodama vis daugiau įmonių

Autorius: [veidas.lt](http://www.veidas.lt) | 2010 12 16 @ 15:00 | [Verslas](#) | [No Comments](#)

Pastaraisiais mėnesiais Lietuvoje parduodama vis daugiau įmonių. Štai prieš savaitę apskriejo žinia, kad "Tele2" parduoda skaitmeninės televizijos ir interneto paslaugų bendrovę "Kabeliniai ryšių tinklai" ("C gates"), o konkurse dėl jos įsigijimo varžosi "Teo LT" ir dar keletas bendrovių. Ką tik Lietuvos įmonių grupė "Icor" (buvusi "Rubicon") Vokietijos bendrovei ECE pardavė 50 proc. turėtų prekybos ir pramogų centro "Ozas" akcijų, "Tiltra group" jungiasi su lenkų bendrove, o kiek dar smulkesnių jungimosi ir pirkimo sandorių.

"Pagyvėjimas iš tiesų ryškus. Dabar sandorių net tris kartus daugiau nei pirmąjį pusmetį. Visame pasaulyje jungimosi ir įsigijimo rinkoje (M&A) veiksmus lemia pasitikėjimas – investuotojų, kreditorių, vadovų. Pirmąjį pusmetį Lietuvoje ekonominio atsigavimo želmenėliai buvo labai gležni ir matomi daugiausia į eksportą orientuotuose sektoriuose, o praėjus vasarai jau ir į vidaus rinką nukreiptuose sektoriuose pradėjo ryškėti pirmieji atsigavimo ženklai", – suaktyvėjimo priežastis analizuoja investicinio banko "GILD Bankers" partneris Šarūnas Skyrius.

Tokią pačią tendenciją regi ir investuotojus konsultuojantys advokatai. "Pirmąjį pusmetį vienu metu vyko trys keturi įsigijimo sandoriai, o šiuo metu konsultuojame jau dėl aštuonių. Anksčiau pirkėjai buvo labai atsargūs – ilgai abejodavo ir derėdavosi, laukė, ar krizė baigsis, todėl niekas nejudėjo. Užsieniečiai investuotojai labai bijojo lito devalvavimo. Dabar verslininkai mato, kad krizė baigiasi, ir agresyvesni bando išnaudoti situaciją plėtrai – įsigydami konkurentų bendroves ar žengdami į kitą rinką", – komentuoja advokatų kontoros "Sorainen" partneris Laimonas Skibarka.

Darbų padaugėjo ir advokatų kontorai "Raidla Lejins & Norcous". Jos vadovaujantis partneris Irmantas Norkus informavo, kad jų kontora šiuo metu dirba su penkiais šešiais sandoriais, kurių vertė siekia nuo 10 iki 80 mln. Lt.

Beje, šios rinkos atsigavimas prognozuojamas visame pasaulyje – naujienu agentūra "Bloomberg", remdamasi skirtingais šaltiniais, teigia, kad šiemet pasaulinė įsigijimo ir pardavimo rinka paaugo 11 proc., iki 1,95 trln. JAV dolerių.

Prie aktyvėjimo prisidėjo ir rizikos kapitalo fondai

Daugiausiai bendrovių šiuo metu įsigyja strateginiai investuotojai, perkantys savo konkurentus: štai degalinių tinklas "Neste Lietuva" šiemet įsigijo savo konkurentą Lietuvoje "Alexela", "Teo LT" antrinė įmonė "Baltic Data Center" nupirko bendrovę "Hostex", estai "BLRT Grupp" perėmė iš danų Baltijos laivų statyklą.

"Daugumoje įvykusių sandorių tarp pirkėjų matome strateginius investuotojus, jau vykdančius veiklą Lietuvoje. Jie nepraleidžia progos palyginti pigiai nusipirkti konkurentą ir sustiprinti savo pozicijas rinkoje. Pastebime tendenciją, kad tarp besizvalgančiųjų vis aktyvesni tampa finansiniai investuotojai – rizikos ir privataus kapitalo fondai. Nors dauguma potencialių pirkėjų dar labai atsargūs, vis dėlto jie suvokia, kad kainos dabar itin palankios. Juo labiau kad akcijų rinkose įmonių vertė jau kuris laikas smarkiai padidėjusi, įmonių finansinės perspektyvos aiškesnės, tuo tarpu Lietuvos susijungimo ir pardavimo rinkoje parduodančiųjų lūkesčiai artimi 2009-ųjų lygiui", – komentuoja "Finasta Corporate Finance" projektų vadovas Darius Saikevičius.

L.Skibarkos pastebėjimu, pardavėjai šiuo metu įmonę ar dalį jos apsisprendžia parduoti arba pristigę finansinių resursų, arba siekdami pritraukti užsienio investuotoją, kad įmonė galėtų toliau augti.

Beje, sunkmečiu ryškėja tendencija, jog įmonės nori parduoti šalutinius verslus, kad galėtų sukaupti dėmesį į pagrindines veiklas – greičiausiai tokių motyvų skatinama "Tele2" parduoda kabelinę televiziją. Ne vieną šalutinį verslą per krizę pardavė ir "Vilniaus prekyba".

Svarbu paminėti, kad jungimosi ir įsigijimo rinką pagyvino ne tik dėl gerėjančių ekonominių rodiklių drąsėjantys strateginiai investuotojai, bet ir Lietuvoje šiemet pradėję veikti privataus bei rizikos kapitalo fondai – „LitCapital“ ir „BaltCap“. „Kai veikia tokie du fondai, pardavėjai jaučiasi drąsiau, o pirkėjams nustatomos kainos „grindys“ – leidžiama išvengti visiškai juokingų kainų“, – tvirtina „GILD Bankers“ partneris Š.Skyrius.

I.Norkaus duomenimis, dabar pirkinį dairosi ne tik vietiniai privataus ir rizikos kapitalo fondai, bet ir užsienio, pavyzdžiui, „Enterprise Investors“. „Lietuviški ir užsienietiški fondai teigia esantys sukaupę apie 100 mln. eurų investicijoms Baltijos šalyse“, – priduria advokatas.

Tai gera žinia lietuviškoms įmonėms, nes „MP Investment Bank“ filialo Baltijos šalyse vadovo Vygando Jūro teigimu, šiemet gerokai padaugėjo jaunų IT srities įmonių, ieškančių alternatyvių finansavimo šaltinių, kad galėtų plėstis į eksporto rinkas. Tai pradedančios, iki milijono litų apyvartą pasiekusios bendrovės, sukūrusios visuotinį pritaikymą turintį produktą, susijusį su populiariomis technologijomis, pavyzdžiui, tokiomis, kaip „iPhone“ aplikacijos.

Tiesa, tokių įmonių akcijų investuotojai kol kas neskuba pirkti. Pasak I.Norkaus, šiuo metu paklausiausios įmonės, turinčios nuolatinį pinigų srautą, eksporto galimybes, taip pat tos, kurios turi kvalifikuotą vadovų komandą. Tą pačią tendenciją pastebi ir D.Saikevičius, pabrėždamas, kad ekonominio pakilimo metais nemaža dalis įsigytų įmonių buvo susijusios su vidaus rinkoje veikiančiais verslais (pavyzdžiui, „Bitė“, „Novaturas“), o pastaruoju metu patrauklesnės į eksportą orientuotos įmonės. Dairomasi ir į mažiau nuo ekonominių svyravimų priklausančius sektorius – energetikos, infrastruktūros, neciklinės paklausos prekių gamybos, žemės ūkio.

Dar vienas šiemet matomas skirtumas, kad įmonės perka verslus savo lėšomis, o anksčiau didžiąją dalį sandorio finansuodavo bankai.

Didžiausi šių metų sandoriai

I.Norkaus teigimu, šių metų sandorio vertė paprastai siekia apie 10 mln. Lt. Tačiau esama ir ištis stambių sandorių – tai, žinoma, „Tiltros Group“ jungimasis su Lenkijos „Trakcja Polska“ (sandorio vertė apie 800 mln. Lt) arba bendrovės „Fermentas“ pardavimas JAV kompanijai „Thermo Fisher Scientific“. Š.Skyrius primena, jog „Fermento“ sandoris išskirtinis tuo, kad unikalią produktą gaminantys lietuviai verslininkai su rizikos kapitalo fondo pagalba sugebėjo padidinti įmonės vertę ir parduoti ją už gerą kainą dideliame strateginiame investuotojui.

Prie didesnių sandorių šiemet derėtų priskirti ir dar keletą: danų įmonė „Odense Steel Shipyard“ estams „BLRT Grupp AS“ pardavė Baltijos laivų statyklą, lenkų bendrovė „Mieszko“ įsigijo „Vilniaus pergalę“, 22 degalinių tinklą „Alexela Oil“ įsigijo „Neste Lietuva“. O didžiausiu metų nusivylimu Š.Skyrius vadina taip ir nesurastą strateginį investuotoją naujai Lietuvos atominėi elektrinei – iš pradžių planavusi konkurse dalyvauti Pietų Korėjos bendrovė „Korea Electric Power Corp.“ šių planų neseniai atsisakė.

Smulkiųjų įmonių rinkoje taip pat sujudimas

Nuo rudens sujudimas jaučiamas ir smulkiųjų įmonių pardavimo-įsigijimo rinkoje. Portalo „Parduodu verslą“ Linas Kliukas tvirtina, kad lapkritį buvo parduotas 20 metų veikiantis kelionių organizatorius „Litaura“, putojančių gėrimų gamykla „Daisruna ir ko“, šiuo metu vyksta vieno restoranų tinklo pardavimo sandoris. Tiesa, pastaruoju metu vykstantys sandoriai nedideli, dažniausiai neviršijantys 200 tūkst. Lt ribos, tuo tarpu ekonomikos klestėjimo metais šiame sektoriuje nemažai verslų parduota ir po milijoną ar kelis. Toks kainų pokytis nestebina, nes dauguma šiemet parduotų įmonių susidūrė su apyvartinių lėšų trūkumu, turėjo skolų.

L.Kliuko teigimu, šiuo metu ypač atsigaua susidomėjimas transporto ir statybos įmonėmis – paklausiausios licencijuotos, atestuotos statybos įmonės ir transporto bendrovės, priklausančios „Linavos“ asociacijai. „Esminiai kriterijai, renkantys pirkti įmonę šiuo metu, – kaina ir įmonės vertybės: žinomas vardas, narystė, licencija ar klientų bazė“, – į ką dabar atkreipia dėmesį pirkėjai, vardiąja L.Kiukas.

2011-ųjų prognozės šviesesnės

Ekspertai prognozuoja, kad kitąmet padėtis jungimosi ir įsigijimo rinkoje dar labiau pasitaisys. Š.Skyriaus nuomone, 2011 m. sandorių skaičius šioje rinkoje dar nepasieks 2007–2008 m. piko, bet tikrai bus didesnis nei 2009 ir 2010 m. kartu sudėjus. O

L.Skibarka prognozuoja, kad kitais metais jie konsultuos 30 proc. daugiau sandorių dalyvių nei šiemet.

“Bankai kitąmet turėtų drąsiau finansuoti įsigijimą, tai savo ruožtu turėtų pagyvinti rinką. Be to, kaip minėta, privataus kapitalo fondai pasirengę investuoti Baltijos rinkoje apie 100 mln. eurų”, – rinkos pagyvėjimo priežastis vardija I.Norkus.

Tuo tarpu V.Jūras svarsto, kad kitąmet įmonių pardavimą galbūt paskatins ir kartų kaita. “Nemažai verslininkų, pasiekusių savo veiklos viršūnę, nori atsipūsti ir perleisti verslą kam nors kitam. Teko girdėti tokių intencijų iš keleto verslininkų, bet juos sulaikydavo mažos verslo pardavimo kainos. Dabar kai kainos šiek tiek kyla, o įmonių įsigijimo baimė mažėja, gal tie žmonės sugrįš į rinką”, – užbaigia V.Jūras.

Daugiau šia tema:

- [Įmonių "imunitetas" ekonominėms negandoms skirtingas](#)
- [Pradeda veikti naujas Vilniaus pirkinių ir laisvalaikio portalas](#)
- [Svarbiausi 2010-ųjų įvykiai](#)

Straipsnis publikuotas: <http://www.veidas.lt>

Straipsnio adresas: <http://www.veidas.lt/ekonomika/verslas/lietuvoje-parduodama-vis-daugiau-imoniu>

© 2002-2009 UAB "Veido periodikos leidykla". Visos teisės saugomos.